

Abstrakt:

Předkládaná práce se zabývá vztahem žáků 8. ročníků základní školy k poznání a učení a dovednostmi, které si osvojili a naučili. Vztah k poznání a učení jsme s kolegou Danielem Kubínem zkoumali technikou „poznatkových bilancí“. V této práci se zabýváme žáky tří pražských základních škol a právě použitím metody „poznatkové bilance“ se snažíme zjistit, jaký mají vztah ke světu, k sobě, ke své rodině, ke škole atd. Z celého kontextu těchto písemných bilancí pak vyvozujeme, jaký je jejich vztah k poznání a učení. Bilance jsou reakcí na otázku: *„Od narození až doted' jste se naučili mnoho věcí. Zamyslete se, které to jsou. Co byste se každý ještě chtěl naučit?“*

Technika byla vytvořena a použita poprvé u nás v roce 1992 Pražskou skupinou školní etnografie (PSŠE) při výzkumném šetření na několika základních školách v Praze 3. První výzkum pomocí kvantitativní analýzy poznatkových bilancí byl proveden již ve výše zmíněném roce 1992 (Štech in PSŠE, 1992, 2001). Druhý byl proveden Jitkou Pýchovou a Kateřinou Hipmannovou v rámci diplomových prací v roce 2002. Třetí výzkum vztahů žáků k poznání jsme uskutečnili pomocí poznatkových bilancí v roce 2011 a je tedy replikací těchto předešlých výzkumných šetření.

Tato práce je především zaměřena na porovnání poznatkových bilancí z roku 2011 se dvěma předešlými výzkumy z roku 1992 a 2002. Nejdříve je sledována komparace změn ve vztahu k poznání a učení u žáků po 20 letech a poté v období po deseti letech. Zvýšený zájem věnuji odlišnosti vztahu k poznání a učení u žáků se zaměřením na oblast sociálně vztahových a osobnostně rozvojových poznatků a dovedností. Nejvíce se zabývám vztahem a významem k druhým lidem v životě žáků. Dále pak vztahem k normě, autoritám a k plnění povinností.